
ALIMENTY

BEZ TAJEMNIC

Aleksandra Gaczek
adwokat

Dedykuję ten e-book pani Anecie, którą podziwiam za determinację i zaangażowanie w walkę o dzieci oraz Tomkowi, który jako ojciec stworzył z dziećmi niepowtarzalną i głęboką relację.

Spis treści

I.	Alimony – kiedy trzeba płacić, czym są, kto ma obowiązek je płacić, jednym słowem – podstawowe informacje o obowiązku alimentacyjnym	4
II.	Alimony na dzieci po lub w trakcie rozwodu. Kiedy należne są alimony na dzieci?	5
III.	Alimony na małżonka przy rozwodzie – czy na zawsze?	6
IV.	Czy orzeczenie winy w rozwodzie ma wpływ na alimony na małżonka?	8
V.	Jak wysokie alimony od ojca?	10
VI.	Pozew o alimony na dziecko	12
VII.	Kiedy można dochodzić podwyższenia alimentów?	14
VIII.	Alimony za okres przeszły – kiedy możliwe?	16
IX.	Do kiedy płaci się alimony na dziecko?	17
X.	Niealimentacja	20

I. **Alimenty – kiedy trzeba płacić, czym są, kto ma obowiązek je płacić, jednym słowem – podstawowe informacje o obowiązku alimentacyjnym**

Pewnie znasz tę zasadę: rodzice mają obowiązek świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie. Tak stanowi Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy. Przepisy prawa rodzinnego w zakresie alimentacji są dość rozbudowane, jednak pewne zagadnienia wymagają doprecyzowania albo wyjaśnienia. Tym opracowaniem chcę przybliżyć Ci tematykę alimentacji, ponieważ nawet jeśli zdecydujesz się na pomoc profesjonalnego pełnomocnika, warto abyś posiadał lub posiadała podstawową wiedzę o zasadach alimentacji.

Poruszając temat alimentacji warto wiedzieć, że:

- nie jest istotne, czy dziecko pochodzi z małżeństwa czy nie,
- obowiązek ten nie jest uzależniony od posiadania pełni władzy rodzicielskiej – oznacza to, że ograniczenie, zawieszenie albo pozbawienie władzy rodzicielskiej pozostaje bez wpływu na istnienie tego obowiązku,
- obowiązku alimentacji nie ogranicza żaden sztywny termin, a w szczególności nie ogranicza jej pełnoletność osoby uprawnionej,
- jedynym warunkiem, który powoduje ustanie obowiązku alimentacji jest możliwość samodzielnego utrzymania się przez dziecko, przy czym nie oczekuje się tego od dziecka małoletniego,
- z reguły obowiązek alimentacyjny ustaje, kiedy dziecko podejmuje prace zarobkową,
- niezdolne do samodzielnego utrzymania się dzieci mają prawo do równej stopy życiowej z rodzicami, którzy obowiązani są podzielić się z nimi nawet bardzo skromnymi dochodami,
- w przepisach nie określono ani minimalnej ani maksymalnej kwoty alimentów na dziecko.

Zachęcam Cię do lektury niniejszego Poradnika, ponieważ w dalszej treści szerzej opowiem Ci, na jakich zasadach będziesz mógł lub mogła dochodzić alimentów na dziecko albo odwrotnie na jakich zasadach będziesz mógł lub mogła płacić alimenty na dziecko.

II. Alimony na dzieci po lub w trakcie rozwodu. Kiedy należne są alimony na dzieci?

Wyobraź sobie proszę stan faktyczny, w którym matka dwójki małoletnich dzieci podejmuje decyzję o rozwodzie. Niezależnie od tego, czy będzie dochodziła orzeczenia winy w rozpadzie pożycia, jednym z elementów wyroku rozwodowego będzie orzeczenie o wysokości należnych małoletnim dzieciom alimentów. Z jednym wyjątkiem, ale o tym za moment.

Zasada jest jedna – podejmując decyzję o zaproszeniu dziecka na świat, osoby zapraszające – rodzice – są zobowiązani zapewnić dziecku opiekę i utrzymanie. To właśnie stanowi sedno obowiązku alimentacyjnego. Wbrew częstemu mylnemu przekonaniu, że alimony to zawsze pieniądze na dziecko chcę, abyś wiedział lub wiedziała, że wypełnienie obowiązku alimentacyjnego polega nie tylko na dostarczeniu dziecku środków utrzymania, ale również opieki i wychowania.

Środki utrzymania to zapewnienie dziecku **mi. in:**

- żywności,
- odzieży,
- odpowiednich i godziwych warunków mieszkaniowych,
- dostępu do szkoły,
- opieki medycznej w koniecznym zakresie,
- terapii, jeśli są zalecane,
- lekarstw,
- środków higieny osobistej.

Natomiast na opiekę i wychowanie dziecka składają się między innymi następujące elementy:

- osobiste starania o opiekę,
- zapewnienie udziału w zajęciach sportowych,
- zapewnienie wyjazdów np. kolonijnych lub wakacyjnych,
- zapewnienie rozwoju pasji i zainteresowań, np. uczestnictwa w kołach zainteresowań sportowych, naukowych, teatralnych, innych kulturalnych, dodatkowych zajęciach np. muzycznych w zależności od możliwości, chęci i uwarunkowań dziecka.

Kiedy opieka podzielona jest pomiędzy rodziców wspólnie, powyższe środki są dostarczane zazwyczaj przez oboje z nich. W sytuacji natomiast, kiedy piecza nad dzieckiem jest sprawowana przez jednego z rodziców, wówczas realizacja obowiązku alimentacyjnego sprowadza się będzie dla drugiego rodzica w dużej lub przeważającej mierze do przekazywania oznaczonych kwot tytułem alimentów.

Istnieje jeden wyjątek, a w zasadzie dwa, kiedy Sąd może nie orzekać o obowiązku łożenia określonych sum pieniężnych tytułem alimentów na dzieci.

Pierwszym takim przypadkiem jest, mimo faktu rozstania i oddzielnego zamieszkiwania przez rodziców, opieka naprzemienna nad dziećmi, a więc fakt, że dzieci spędzają czas po równo z matką i ojcem. W takich przypadkach możliwym jest uzyskanie orzeczenia, w którym Sąd nie orzeknie o alimentach, ponieważ wkład i zaangażowanie rodziców w wychowanie i utrzymanie dzieci jest równy lub prawie równy. W naszej praktyce zdarzały się takie właśnie rozstrzygnięcia, które w określonym stanie faktycznym leżały jak najbardziej w zgodzie z dobrem dzieci i rodziców.

Drugim przypadkiem jest sytuacja, kiedy dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Taka sytuacja jest dużo rzadsza, niemniej jednak zdarza się.

W pozostałych przypadkach rodzice są zobowiązani do świadczeń alimentacyjnych względem dzieci, które nie są w stanie utrzymać się samodzielnie. Według orzecznictwa Sądu Najwyższego obowiązek alimentacyjny rodziców wobec dziecka stanowi uszczegółowienie ogólnego obowiązku troszczenia się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka i należytego przygotowania go, odpowiednio według jego uzdolnień, do pracy zawodowej.

III. Alimony na małżonka przy rozwodzie - czy na zawsze?

Sprawy o rozwód dotyczą też (a może przede wszystkim) pretensji małżonków o charakterze majątkowym. W mojej praktyce często zdarza się, że Klient oczekuje, aby podczas rozwodu domagać się zasądzenia alimentów także na jego rzecz - i to nie tylko po rozwodzie, ale także w trakcie procesu, który to proces może przecież trwać nawet i kilka lat - są to alimenty udzielane w tzw. trybie zabezpieczenia.

W jednym z procesów, jakie prowadziliśmy na przestrzeni ostatnich lat było rozwód małżeństwa, w którym jeden małżonków pracował od rana do wieczora i zarabiał dużo pieniędzy (nazwijmy go małżonkiem czynnym), natomiast drugi małżonek zajmował się w zasadzie wyłącznie sobą, bo domu nie prowadził. Z małżeństwa nie pochodziły małoletnie dzieci. Oznaczenie płci w tej relacji pozostawiam do wyboru.

Rozpoczęła się machina sądowa w sprawie o rozwód, a małżonek bierny od razu domagał się, aby Sąd zasądził alimenty na jego rzecz po rozwodzie, ale także podczas trwającego procesu, tj. właśnie we wspomnianym trybie zabezpieczenia.

Małżonek bierny twierdzi, że przecież małżonek czynny się wyprowadził, wcześniej dawał pieniądze, a teraz nie i co się stanie? Przecież małżonek bierny dalej musi zajmować się sobą, a nie ma pieniędzy, których wcześniej dostarczał małżonek czynny.

Z czego małżonek bierny ma zatem teraz żyć, z czego utrzymać siebie i dom?

Małżonek bierny swoją narracją przekonał Sąd. Wydano postanowienie o zabezpieczeniu alimentów, gdzie stwierdzono, iż skoro w trakcie małżeństwa strony zaspakajały swoje potrzeby finansowe z dochodów małżonka czynnego, to sytuacja dotycząca faktycznego rozstania nie może negatywnie wpływać na dotychczasowy poziom życia małżonka biernego a w związku z tym, na czas trwania procesu, małżonek czynny winien łożyć alimenty na rzecz współmałżonka.

Nie wnikając w meandry przepisów, muszę powiedzieć, że inna jest podstawa prawna orzeczenia o alimentach po rozwodzie, a inna o alimentach podczas rozwodu – czyli tych w trybie zabezpieczenia. Hossa małżonka biernego zakończyła się z datą wydania wyroku rozwodowego. Sąd w wyroku w sprawie o rozwód oddalił wniosek o zasądzenie alimentów.

Dlaczego?

Sąd orzekł, iż po rozwodzie nie można już dłużej tolerować braku zapału do podjęcia pracy. Teraz już istotnym było, że małżonek bierny posiadał możliwości zarobkowe, a mniej istotne, że możliwości tych wcześniej nie wykorzystywał. W ostatecznym rozstrzygnięciu wzięte zostały pod uwagę także: wykształcenie, doświadczenie i inne kwalifikacje małżonka biernego, a konkluzja Sądu określona została w stwierdzeniu, iż od tej chwili, już tylko od poziomu zaangażowania małżonka biernego w rozwój własnej kariery zawodowej, zależeć będzie jego przyszłość finansowa. Małżonek czynny mógł zatem odetchnąć z ulgą.

IV. Czy orzeczenie winy w rozwodzie ma wpływ na alimenty na małżonka?

Nawet w sytuacji, w której Sąd na wniosek stron odstępuje od orzeczenia, który z małżonków jest winien rozpadu pożycia (czyli ma miejsce rozwód bez orzekania o winie), można dochodzić alimentów od drugiego małżonka. Jednak jest to możliwe wyłącznie w sytuacji, w której małżonek dochodzący alimentów znajduje się w sytuacji niedostatku.

Kodeks rodzinny i opiekuńczy przewiduje wprost, jakie przesłanki muszą zaistnieć, aby możliwym było ubieganie się o alimenty od drugiego małżonka:

„Małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia i który znajduje się w niedostatkach, może żądać od drugiego małżonka rozwiedzonego dostarczania środków utrzymania w zakresie odpowiadającym usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego.”

Powyższy przepis Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego dotyczy dwóch sytuacji:

1. Braku orzekania o winie na wniosek stron,
2. Orzekania o winie i uznania, iż rozwód nastąpił z winy obojga małżonków.

W obydwu powyższych sytuacjach do alimentacji będzie uprawniony:

- małżonek niewinny (przy braku orzekania o winie – sytuacja pierwsza)
- małżonek współwinny (przy orzekaniu przez Sąd o winie i uznaniu, że leży ona po stronie obojga małżonków – sytuacja druga)

ale w obydwu sytuacjach pod warunkiem, że małżonek taki znalazł się w niedostatkach.

Sytuacja zobowiązania alimentacyjnego wobec małżonka wygląda inaczej, gdy Sąd orzeknie, iż wyłącznie jeden z małżonków jest winny rozpadu pożycia, które doprowadziło do rozwodu. W Kodeksie Rodzinnym i Opiekuńczym czytamy:

„Jeżeli jeden z małżonków został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia, a rozwód pociąga za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej

---

małżonka niewinnego, Sąd na żądanie małżonka niewinnego może orzec, że małżonek wyłącznie winny obowiązany jest przyczynić się w odpowiednim zakresie do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb małżonka niewinnego, chociażby ten nie znajdował się w niedostatku.”

Przepis jest sformułowany w sposób jasny i zgodnie z jego brzmieniem:

- jeśli jeden z małżonków jest wyłącznie winny, a sytuacja materialna drugiego małżonka, tego niewinnego pogarsza się, to od małżonka winnego dochodzić można alimentów (zaznaczam, że stan niedostatku małżonka niewinnego nie musi wstąpić)
- nie ma w tym przypadku ograniczenia zobowiązania alimentacyjnego w latach, jednak po zawarciu przez małżonka niewinnego nowego związku, obowiązek alimentacyjny małżonka winnego rozpadu pożycia wygaśnie

Ograniczenie alimentacji małżonka do 5 lat.

W mojej praktyce spotykam się z pytaniem, czy alimenty na małżonka płaci się jedynie przez okres 5 lat. Otóż ograniczenie czasowe obowiązku alimentacyjnego do 5 lat dotyczy wyłącznie sytuacji, w której Sąd nie orzekał o winie na wniosek stron (to sytuacja opisana powyżej, w której małżonek uprawniony winien znaleźć się w niedostatku, aby móc skutecznie dochodzić alimentów od drugiego małżonka).

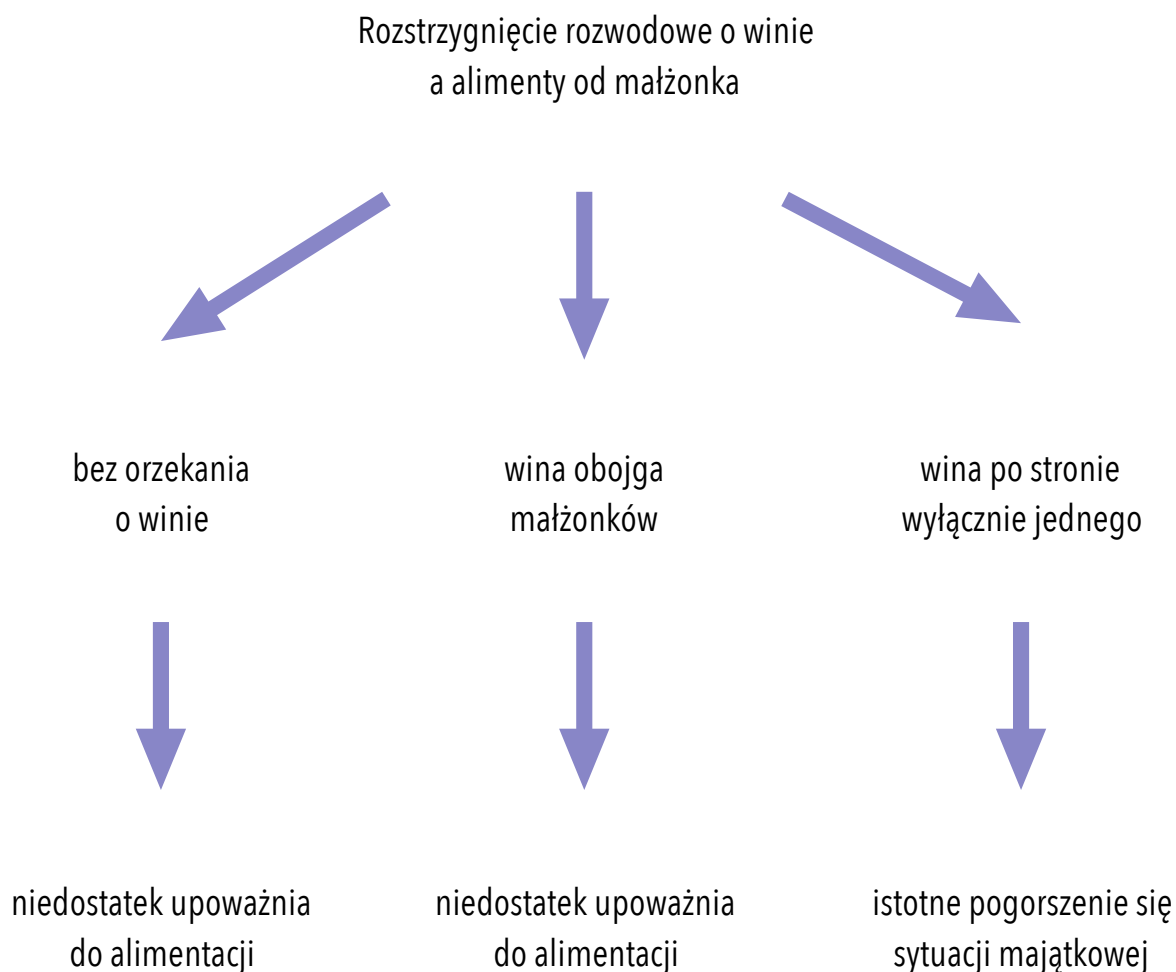
Reasumując, czasowe ograniczenie obowiązku alimentacyjnego między rozwiedzionymi małżonkami nie wchodzi w rachubę, gdy zobowiązanym do alimentacji jest małżonek winny rozkładu pożycia, i to niezależnie od tego, czy zobowiązany jest w stosunku do małżonka, który także jest winny rozkładu, czy w stosunku do małżonka, który winy za rozkład pożycia nie ponosi.

Tak więc nie ma mowy o ograniczeniu czasowym alimentacji w dwóch przypadkach:

- małżonek zobowiązany do alimentacji został uznany za wyłącznie winnego rozpadu pożycia,
- oboje małżonkowie są winni (ale uwaga: tutaj konieczne jest wykazanie stanu niedostatku małżonka uprawnionego do alimentów).

Poniżej możesz zobaczyć w formie grafu, kiedy zasadne jest dochodzenie alimentów na małżonka w postępowaniu rozwodowym:

V. Jak wysokie alimenty od ojca?

Każda ze spraw alimentacyjnych jest inna. Spotykam się często z sytuacją, w której matka dziecka domaga się podwyższenia wysokości zasądzonych uprzednio alimentów.

Zdziwiła mnie jednak sytuacja, w której matka, mimo istniejącej ku temu możliwości, nie podjęła zatrudnienia twierdząc, iż musi w sposób stały zajmować się dzieckiem. Dodam, iż córka jest w wieku 12 lat i samodzielnie uczęszcza do położonej w centrum miasta szkoły.

Kobieta wniosła pozew o podwyższenie należnych jej alimentów, mimo że alimenty, które ma zasądzone już w tej chwili wyczerpują przychód generowany przez ojca dziecka. Mam na myśli oczywiście przychód generowany przez ojca, który realizuje swoje możliwości zarobkowe – zarabia przyzwoicie, utrzymuje siebie, mieszkanie, samochód, a przy tym regularnie płaci alimenty.

Oczywiście ważne jest również osobiste zaangażowanie w wychowanie i opiekę nad dzieckiem, jednak Sąd powinien wziąć pod uwagę również fakt, iż matka mogłaby podjąć zatrudnienie, a tym samym dokładać się finansowo do utrzymania dziecka. Na chwilę obecną żyje z alimentów, które de facto winny być przeznaczone na utrzymanie wyłącznie małoletniej plus pobiera świadczenie 500 +. Innych przychodów nie wykazuje.

Inna sytuacja ma miejsce wówczas, gdy ojciec, mimo znacznych możliwości zarobkowych, ukrywa swoje przychody po to, aby nie płacić wysokich alimentów.

W jednej ze spraw ogromne wrażenie sprawiła na mnie kobieta, która ciężko pracuje, by utrzymać dwójkę małoletnich dzieci, zagwarantować im jak najlepszy poziom życia, natomiast ojciec ukrywa swoje przychody, jest zadłużony, jednocześnie prowadzi luksusowy tryb życia, jeździ luksusowym samochodem, a zabierając dzieci do siebie kupuje ekskluzywne ubrania, po czym zabiera je, kiedy dzieci wracają do matki.

W mojej ocenie jest to przemoc ekonomiczna, która ma na celu przekupienie dzieci, co w konsekwencji ma niewiele wspólnego w dobrem dzieci.

Każda ze spraw alimentacyjnych jest inna, każda wymaga analizy, zbadania czy alimenty służą zapewnieniu usprawiedliwionych potrzeb małoletnich, czy gwarantują małoletnim pozostawanie na poziomie życia, jaki utrzymywali rodzice, kiedy byli razem, wreszcie czy osoba zobowiązana do płacenia alimentów będzie je płacić w wysokości odpowiadającej możliwościom zarobkowym, przy założeniu, że możliwości zarobkowe niekoniecznie odpowiadają wykazanym przychodom.

Sytuacja materialna różnych osób będzie różna, stopa życiowa moich Klientów bywa bardzo zróżnicowana.

Dlatego nie sposób odpowiedzieć na pytanie, jak wysokie alimenty powinno otrzymywać dziecko w wieku przykładowo 6 lat.

VI. Pozew o alimenty na dziecko

Tak jak sytuacja materialna i bytowa każdego z nas bywa zróżnicowana, tak każdy pozew o alimenty będzie inny. Jednak pomimo zróżnicowania sytuacji życiowej każdego z nas, na moim blogu znajdziesz prosty wzór pozwu o alimenty.

Zamieściłam ten prosty wzór, ponieważ pomoże on przygotować się do sprawy z odpowiednim wyprzedzeniem i da wstępny obraz tego, czego będziesz potrzebować, jeśli zdecydujesz się wystąpić do Sądu o alimenty dla dziecka. Dodatkowo warto wiedzieć, do którego Sądu skierować pozew o alimenty czy pozew o alimenty podlega opłacie sądowej, jakie dokumenty lub inne dowody przygotować.

W pozwie o alimenty musisz wskazać:

- Sąd, do którego składasz pozew

Będzie to zawsze Sąd Rejonowy, w sprawach o alimenty masz możliwość skierowania sprawy według miejsca zamieszkania osoby uprawnionej, czyli w tym przypadku dziecka, jest to wygodniejsze rozwiązanie niż właściwość ogólna, czyli miejsce zamieszkania pozwanego, tutaj mamy spore uproszczenie, bo przykładowo, jeśli mieszkasz z dzieckiem w Chorzowie, wówczas Sąd Rejonowy w Chorzowie będzie Sądem, który będzie rozpoznawał Twoją sprawę;

- oznaczenie Stron

Powodem jest dziecko, Ty jako rodzic reprezentujesz dziecko (chyba że dziecko jest pełnoletnie, wówczas samodzielnie w sprawie pełni rolę powoda i podpisuje pozew), osobą pozwaną jest rodzic, od którego dochodzisz alimentów, pamiętaj też, aby wskazać numer PESEL dziecka i dobrze byłoby – pozwanego;

- jakiej kwoty dochodzisz i dlaczego akurat w takiej wysokości alimenty chcesz pozyskać

Kwota powinna odpowiadać potrzebom dziecka, ale też uwzględniać możliwości zarobkowe osoby zobowiązanej tak, aby alimenty były możliwe do płacenia. Sąd bada możliwości zarobkowe, zatem to, że osoba zobowiązana przykładowo nie podejmuje legalnego zatrudnienia i posiada status osoby bezrobotnej, albo nie wykazuje zarobków – nie powinno rzutować na wysokość alimentów i

---

powodować, że zobowiązany nie musi płacić. Decyduje to, ile określona osoba może zarobić, a nie czy chce podjąć się zatrudnienia czy też nie.

Dochodzona kwota to nie wszystko, w sprawach kierowanych do Sądu należy podać również wartość przedmiotu sporu, czyli tak zwany WPS, w sprawach alimentacyjnych będzie to zawsze suma dochodzonego roszczenia za 12 miesięcy, zatem jeśli dochodzisz kwoty 2000 zł, wówczas WPS wyniesie 24000 zł.

Co istotne – pozew w sprawie o alimenty jest zwolniony od obowiązku ponoszenia opłaty sądowej.

Co ważne:

- musisz pamiętać, aby podpisać pismo i złożyć je w Sądzie w dwóch egzemplarzach (sam pozew i wszystkie załączniki)
- pamiętaj, aby wymienić wszystkie załączniki, a więc pisma, dokumenty i np. rachunki, jakie załączasz do pozwu
- nadaj pismu tytuł – „Pozew o alimenty na rzecz dziecka”.

Dodatkowo należy poinformować Sąd, czy podjęta została próba ugodowego pozyskania alimentów i jaki jest jej wynik, w prowadzonych przeze mnie sprawach częstą sytuacją jest, że podjęta została próba ugodowego rozwiązania sprawy i ustalenia wartości alimentów, ale strony niestety nie doszły do porozumienia co do wysokości alimentów – taka informacja w zupełności jest wystarczająca dla Sądu.

Możesz pobrać ze strony bloga wzór pozwu alimentacyjnego, który zobrazuje, jak powinien wyglądać przykładowy pozew o alimenty.

W sprawach o alimenty warto złożyć wniosek o zabezpieczenie, jeśli drugi rodzic nie wywiązuje się z obowiązku alimentacyjnego, czyli nie płaci alimentów albo płaci za mało, mniej niż kosztuje utrzymanie dziecka. Jest to bardzo pomocne, ponieważ pozwala pozyskać alimenty już w czasie sprawy sądowej, a nie dopiero po uprawomocnieniu się wyroku. Złożony w pozwie wniosek o zabezpieczenie nie wymaga uiszczenia dodatkowej opłaty.

Pozew powinien zawierać zwięzłe uzasadnienie, a więc przedstawienie czego dochodzisz i dlaczego, konieczne jest też poparcie dochodzonej kwoty dowodami. Często słyszę pytanie, czy muszą to być faktury imienne, czy wystarczające są rachunki. Nie ma jednej odpowiedzi, wszystko zależy od tego, w jakiej wysokości alimentów dochodzisz, jeśli będzie to kwota przewyższająca

---

kwoty, jakie zazwyczaj są zasądzone na dzieci w określonym wieku, wówczas im bardziej precyzyjnie wykażesz wysokość ponoszonych na dziecko kosztów, tym lepiej.

Jak już pisałam, podstawowy wzór pozwu o alimenty jest dostępny na moim blogu rozwodowym:

www.rozwoakatowice.pl

VII. KIEDY MOŻNA DOCHODZIĆ PODWYŻSZENIA ALIMENTÓW?

Obowiązek alimentacyjny może zostać ustalony dwojako albo jako umowa stron (zawarta przykładowo w formie aktu notarialnego) albo mocą orzeczenia Sądu. W przeważającej mierze alimenty są ustalane w drodze wydanego przez Sąd wyroku.

Przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego nie regulują wysokości alimentów, natomiast w sposób szczegółowy określają zakres obowiązku alimentacyjnego oraz regulują, co jest podstawą do określenia wysokości alimentów przez Sąd.

Chcę wyjaśnić Ci, kiedy możesz dochodzić podwyższenia alimentów.

Załóżmy, że mamy do czynienia z sytuacją, kiedy alimenty są już ustalone, na podstawie wyroku Sądu. Lata mijają, dzieci rosną, a kwota alimentów pozostaje wciąż taka sama, jak ustalona w wyroku sprzed kilku lat.

W pewnym momencie dochodzisz do wniosku, że alimenty nie wystarczają na pokrycie potrzeb Twoich dzieci, a osoba zobowiązana do płacenia alimentów – nie chce przyjąć do wiadomości faktu, iż łoży na dzieci za mało. Chcę, abyś wiedział lub wiedziała, że alimenty można podwyższyć (można je również obniżyć).

Kiedy zatem możesz dochodzić podwyższenia alimentów na dzieci?

Przepisy Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego regulują tę sytuację w ten sposób, że powinna zaistnieć zmiana stosunków. Oznacza to, że w postępowaniu o podwyższenie alimentów Sąd będzie porównywał „moment początkowy”, czyli stan z daty uprawomocnienia się orzeczenia

---

zasądzającego alimenty do „momentu końcowego”, czyli orzeczenia Sądu zmieniającego wysokość alimentów (stan z daty orzekania przez Sąd o zasadności i wysokości zmiany alimentów).

Ważne jest również to, że sam upływ czasu nie uzasadnia zmiany wysokości alimentów, należy przedstawić w pozwie lub w toku postępowania, na czym polega zmiana stanu faktycznego z daty orzekania o wysokości alimentów sprzed kilku lat do stanu obecnego.

O zmianie stosunków możemy mówić, kiedy dojdzie do zmiany okoliczności istotnych przy ustalaniu obowiązku alimentacyjnego, będzie to wzrost usprawiedliwionych potrzeb osoby uprawnionej do alimentów lub wzrost możliwości zarobkowych osoby zobowiązanej do alimentacji.

Przekładając powyższe na praktykę możesz dochodzić podwyższenia alimentów, przykładowo, jeśli alimenty były ustalone, kiedy dziecko chodziło do przedszkola, a następnie Twoje dziecko poszło do szkoły i z tego powodu potrzeby dziecka zwiększyły się (np. o koszty dojazdów, obiadów w szkole, podręczników, pomocy szkolnych, zajęć dodatkowych albo np. dziecko poszło do prywatnej szkoły, bo ta odpowiadała preferencjom i potrzebom dziecka).

Możesz dochodzić też wyższych alimentów, jeśli dziecko cierpi na określoną przypadłość zdrowotną lub ma pewien niedobór rozwojowy i pojawiła się szansa na leczenie lub podjęcie nowej, przynoszącej efekty terapii, z którą wiąże się konieczność ponoszenia dodatkowych kosztów.

Z drugiej strony możesz również żądać podwyższenia alimentów, jeśli zobowiązana do ich zapłaty osoba znalazła lepsze zatrudnienie lub dostała awans w dotychczasowym miejscu pracy, ponieważ do zmiany stosunków dojdzie, jeśli wzrosną możliwości zarobkowe osoby zobowiązanej.

Wyrok uwzględniający powództwo o podwyższenie alimentów pozbawia skuteczności wyrok poprzedni, ustalający wysokość obowiązku alimentacyjnego.

Pozew o podwyższenie alimentów należy złożyć do Sądu, w którego okręgu mieszka rodzic zobowiązany do płacenia alimentów albo do Sądu, w okręgu którego zamieszkuje dziecko uprawnione do alimentacji. Możliwość wyboru Sądu przez powoda to skutek tzw. właściwości przemiennej, która pozwala na wybór Sądu w zależności od tego, który Sąd jest wygodniejszy dla powoda.

Możliwość wyboru Sądu właściwego dla miejsca zamieszkania osoby uprawnionej eliminuje problemy przy pozywaniu osób, które nie mieszkają w Polsce, ponieważ w przypadku pozwu o

---

podwyższenie alimentów przeciwko osobie, która mieszka za granicą, sprawę rozpozna polski Sąd powszechny.

W przypadku alimentów na niepełnoletnie dzieci mogą być one dochodzone tylko przez dziecko lub dzieci, które będą w pozwie figurować jako powód (powodowie). Z powodu niepełnoletności dziecka w jego imieniu będzie działać rodzic – opiekun wiodący jako przedstawiciel ustawowy.

Alimenty na pełnoletnie dziecko są dochodzone już przez samo dziecko, posiada ono już zdolność do czynności prawnych i zdolność do czynności sądowych (tzw. legitymacje procesową czynną).

VIII. ALIMENTY ZA OKRES PRZESZŁY – KIEDY MOŻLIWE?

Szczególnie ciekawa w materii alimentacji wydaje się sytuacja, w której uprawniony dochodzi alimentów za czas przeszły. Zasadą jest, że alimenty dotyczą zaspokojenia bieżących potrzeb, kiedy więc możliwe jest dochodzenie alimentów za okres przeszły?

Wyobraź sobie przykładową sytuację – niezwykle zaangażowana matka kilkorga dzieci, bezpośrednio po urodzeniu kolejnego dziecka zostaje porzucona przez ojca. Nie zawierała związku małżeńskiego z ojcem dziecka, a ten odmawia uznania dziecka.

Matka, która jest bezpośrednio po porodzie, potrzebuje czasu, aby dojść do siebie i zebrać siły, aby wytoczyć odpowiednie powództwo. Początkowo, po kilku miesiącach po porodzie, wszczyna postępowanie o ustalenie ojcostwa, które jak wiemy trwa. W wyroku Sąd uznaje ojcostwo, zasądza alimenty na rzecz dziecka, ale od daty wniesienia pozwu.

Pytanie, czy za okres od urodzenia małoletniego do daty, od której Sąd zasądził alimenty, ojciec jest zwolniony z obowiązku łożenia na dziecko? Od razu nasuwa się odpowiedź, że nie, przecież byłoby to niezgodne z zasadami współżycia społecznego. Czy jednak na pewno?

Zgodnie z regulacją KRiO, muszą zaistnieć określone okoliczności, aby Sąd zasądził alimenty za okres przeszły. Przepis wskazuje, że Sąd zasądzi określoną kwotę, jeśli potrzeby małoletniego pozostały niezaspokojone. O ile mogę sobie wyobrazić sytuację, w której np. taką potrzebą małoletniego byłoby nieprzeprowadzone leczenie ortodontyczne, stomatologiczne czy np. zabieg

---

higienizacji jamy ustnej, tak trudno mi się zgodzić z tym przepisem w tym zakresie, iż chodzi wyłącznie o niezaspokojone potrzeby.

Niejasną dość sytuację wyprostował nieco Sąd Najwyższy w orzeczeniu z 1998 roku, w którym wskazał, iż dochodzenie alimentów za okres poprzedzający wytoczenie powództwa jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy potrzeby małoletniego pozostały niezaspokojone lub zostały zaciągnięte zobowiązania przez uprawnionego względem osoby trzeciej na pokrycie kosztów utrzymania lub wychowania. Jak wynika z orzecznictwa, tylko w takim zakresie żądanie zasądzenia alimentów za czas przeszły może zostać uwzględnione.

W innym orzeczeniu z 2000 roku Sąd Najwyższy orzekł, iż przy żądaniu świadczeń alimentacyjnych za okres wsteczny należy wykazać, jakie usprawiedliwione potrzeby nie zostały zaspokojone, ewentualnie jakie zostały zaciągnięte zobowiązania na pokrycie takich potrzeb.

Powyższa regulacja i dokonana przez Sąd Najwyższy interpretacja wydaje się być kontrowersyjna. Co więcej, jak należy interpretować obowiązek wykazania niezaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb? Czy dziecko miało w danym czasie przykładowo nie dojeżdżać? Jak wykazać, jakie konkretnie potrzeby dziecka nie zostały zaspokojone? I czy mogą to być wyłącznie zeznania strony, przecież to strona najlepiej wie, jakie potrzeby dziecka należałoby zaspokoić. Czy powoływanie świadka na takie okoliczności nie będzie zabiegiem sztucznym? Jak wykazać, iż w okresie objętym postępowaniem strona zaciągała na bieżąco zobowiązania w drobnych kwotach od osób najbliższych? Nie jest to na pewno sprawa prosta, chociażby ze względów podatkowych...

Przytoczona regulacja okazuje się być trudna pod kątem dowodowym, jednak w mojej ocenie Sądy winny spojrzeć na osoby uprawnione przychylnym okiem, w końcu to wyłącznie na ich barkach spoczywał ciężar osobistych starań związanych z opieką i wychowaniem, a ponadto zostały pozostawione same sobie z koniecznością utrzymania małoletniego dziecka.

IX. Do kiedy płaci się alimenty na dziecko?

Nie poruszyłam jeszcze istotnego tematu, mianowicie do kiedy płaci się alimenty na dziecko. Spotkałam się z kilkoma opiniami, że alimenty płaci się do 18 roku życia. Inne osoby twierdzą, że do 25 roku życia dziecko.

Czy jest zatem jakaś reguła, która określa termin, do którego istnieje obowiązek alimentacyjny?

Przypomnę Ci, że obowiązek alimentacyjny wobec dziecka to zobowiązanie do zapewnienia dziecku środków utrzymania i wychowania.

Od razu odpowiem Ci, że prawo polskie nie przewiduje terminu, nie ma określonej daty, roku życia ani innego sztywnego terminu, po upływie którego obowiązek alimentacyjny ustaje. Zasądzony lub ustalony obowiązek alimentacyjny trwa, w zasądzonym wymiarze, jednak po zaistnieniu określonych zdarzeń, każdorazowo badanych przez Sąd, Sąd uchyli obowiązek alimentacyjny.

Kiedy obowiązek alimentacyjny względem dziecka wygaśnie?

Musisz wiedzieć, że w prawie polskim odrzucono koncepcję automatycznego wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego z datą osiągnięcia przez dziecko pełnoletniości. Natomiast rodzicom przyznaje się uprawnienie do uchylenia się od wykonania obowiązku alimentacyjnego względem dziecka pełnoletniego w razie zagrożenia nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub w przypadku braku starań dziecka o osiągnięcie życiowej samodzielności.

Zasadą jest, że alimenty płaci się na pewno do pełnoletniości dziecka lub dłużej, jeśli kontynuuje ono naukę lub z innych powodów nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać (np. w przypadku osób z niepełnosprawnościami).

Wynikają z tego następujące wnioski:

- Obowiązek alimentacyjny wygaśnie wówczas, gdy dziecko zakończyło edukację, a nie podejmuje starań, by się usamodzielić (czyli: nie szuka pracy).
- Obowiązek alimentacyjny może również wygasnąć, gdy dziecko teoretycznie kontynuuje edukację, ale nie osiąga postępów w nauce (nie zdaje egzaminów) lub bezpodstawnie zmienia kierunek studiów.
- Często pojawiają się wątpliwości, jak wygląda sytuacja w przypadku studiów zaocznych lub prywatnych – wówczas każdą sprawę analizujemy indywidualnie i w zależności od przychodów dziecka, kosztów studiów i stopy życiowej, na jakiej żyją rodzice może okazać się, że obowiązek alimentacyjny w konkretnym przypadku ustał.

Konkluzja jest taka, że alimenty płaci rodzic na dziecko, które nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie. Trwanie obowiązku do płacenia alimentów nie jest ograniczone żadnym sztywnym terminem, ponadto nie jest związane ze stopniem wykształcenia, jaki osiągnęło dziecko. Oznacza

---

to, że nie ustaje z chwilą osiągnięcia przez dziecko określonego stopnia podstawowego czy średniego wykształcenia. W ślad za orzecznictwem Sądu Najwyższego przyjmuje się, że jeśli dziecko widzi możliwość kształcenia wyższego i posiada ku temu zdolności, powinno kontynuować naukę, co generalnie oznacza przedłużenie obowiązku alimentacji.

Możemy zatem przyjąć, że dziecko, które osiągnęło nie tylko pełnoletność, ale zdobyło także wykształcenie umożliwiające podjęcie pracy zawodowej, pozwalającej na samodzielne utrzymanie, nie traci uprawnień do alimentów, jeżeli np. chce kontynuować naukę i zamiar ten znajduje uzasadnienie w dotychczas osiągniętych wynikach.

Warto, abyś wiedział, że możliwe jest uchylenie obowiązku alimentacyjnego wobec pełnoletniego dziecka (lub dziecka, które przy zachowaniu specjalnych wymogów zawarło związek małżeński), które posiada majątek własny i dochody z tego majątku wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania.

Ponadto w przypadku dziecka, które stało się pełnoletnie, rodzic może uchylić się od świadczeń alimentacyjnych, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla rodzica uszczerbkiem, przy czym ustanie obowiązku alimentacyjnego nie zależy od trudnej sytuacji materialnej rodziców, a raczej od wyników porównania wysokości alimentów z wysokością dochodów osiągniętych przez rodziców oraz od ustalenia czy spełnienie obowiązku zakłóci zaspokojenie podstawowych potrzeb rodziców.

W takiej sprawie Sąd powinien obliczyć kwotę, jaka pozostaje rodzicom po pokryciu swoich stałych uzasadnionych kosztów utrzymania i uiszczeniu raty alimentacyjnej. Sąd nie powinien nakładać na rodziców wobec pełnoletniego dziecka obowiązku alimentacyjnego kosztem zdrowia rodzica czy też popadnięcia rodzica w stan ubóstwa.

Przy czym pamiętaj proszę, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie podkreślano, że rodzice są obowiązani dzielić się nawet najmniejszymi dochodami z własnymi dziećmi. Jeżeli jednak dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się (np. nie uczy się, ale też nie szuka zatrudnienia), wówczas obowiązek alimentacyjny ustanie.

Jeśli masz wątpliwości, czy jesteś nadal zobowiązany do płacenia alimentów, skorzystaj z porady adwokata. Dobry adwokat rozwodowy powinien pomóc ocenić, czy w Twoim konkretnym przypadku są szanse na uchylenie obowiązku alimentacyjnego.

X. Niealimentacja

Pochylając się nad tematem alimentacji jako osoba, której temat jest z racji wykonywanego zawodu i preferowanego obszaru praktyki, szczególnie bliski, postanowiłam opisać kilka wątków, które są według mnie ważne w przypadku problemu niealimentacji.

Podobno wskaźnik osób, które nie płacą alimentów, to w 97 % mężczyźni. Nie mogę jednak pominąć sytuacji, w której to matka nie interesuje się dzieckiem i nie chce łożyć na jego utrzymanie. I takie sytuacje znam.

Natomiast odnosząc się do postawy mężczyzn muszę dodać, że z mojej praktyki wynika, iż nie jest zasadą, iż mężczyzna nie chce łożyć na utrzymanie dzieci. Tak nie jest, przynajmniej połowa moich Klientów to mężczyźni niesamowicie zaangażowani w opiekę, wychowanie i utrzymanie własnych dzieci. Ich świadomość na temat kosztów utrzymania dziecka jest bardzo duża i nie żałują pożytkować własnych zarobków na zaspokojenie potrzeb własnych pociech.

I tutaj warto się zatrzymać i przyjrzeć się postawie matek, ponieważ kształtują się one dwojako. Często mimo rozpadu pożycia matka docenia wsparcie osobiste i finansowe ojca i relacje przebiegają poprawnie.

Niestety zdarzają się również sytuacje, że matka nie docenia oferowanego wsparcia i pokrywania kosztów utrzymania dzieci i oczekuje łożenia coraz to większych kwot. Wówczas zastanawiam się, czy alimenty mają służyć dzieciom czy też mają stanowić rekompensatę z tytułu nieudanego związku.

Nie mogę też ograniczyć się do osób świadomych i dbających o własne, zaproszone na świat dzieci.

Przykrym zjawiskiem w mojej praktyce są mężczyźni, którzy mimo życia na wysokim poziomie życia żałują na utrzymanie dzieci. Na szczęście nie zdarza mi się przyjmowanie spraw w takich przypadkach. Zastanawiam się wówczas, jakie jest pojęcie takich osób o kosztach, jakie pociąga za sobą wychowanie dziecka.

Niestety wciąż popularne jest kwestionowanie przez ojców kosztów niezbędnych terapii lub leczenia, jakiemu powinno poddać się ich dziecko. Przykładowo nie rozumiem, dlaczego matka winna korzystać z usług leczniczych refundowanych w ramach NFZ, skoro podczas trwania pożycia z ojcem dziecka, dziecko uczęszczało na prywatne terapie.

Nie rozumiem również, dlaczego matka powinna kupować tańsze ubrania dla dziecka niż miało to miejsce w sytuacji, gdy związek trwał.

Dlaczego rozpad więzi między małżonkami czy partnerami ma prowadzić do pogorszenia sytuacji życiowej dziecka?

Tak, w takim przypadku mamy do czynienia z przemocą ekonomiczną, której nie można aprobować. Dość częstym zjawiskiem jest również postawa, według której osoba zobowiązana do alimentacji mogłaby napisać sobie na czole „jestem goły i wesoly”, po czym okazuje się, że osoba ta bywa w drogich miejscach, jeździ ekskluzywnym samochodem, nosi drogie ubrania, spożywa drogie trunki i dba o postrzeganie jej jako osoby majątnej...

Pozoranctwo? Ale jednak ktoś musiał zapłacić za tę nową kurtkę ponad 1000 zł...

Przejawem przemocy ekonomicznej jest również prezentowanie w toku rozwodu woli sprawowania opieki naprzemiennej nad małym dzieckiem albo dzieckiem, które będąc już wystarczająco dojrzałe podejmuje decyzję, że chce mieszkać z drugim rodzicem. To element walki procesowej, którego nie popieram z jednej prostej przyczyny – nie ma nic wspólnego z dobrem dziecka.

Pochylając się nad tematem niealimentacji mogę potwierdzić, że udział państwa we wspieraniu osób uprawnionych do alimentów jest znikomy. Nawet same sprawy o niealimentację, podczas postępowań karnych wszczynanych przeciwko osobom, które nie płacą alimentów, spotykają się z dużą wyrozumiałością organów ścigania wobec dłużników alimentacyjnych. D

opiero po przedstawieniu sytuacji i de facto zaprezentowaniu osobie prowadzącej postępowanie karne tych samych argumentów, które zaważyły o zasądzeniu alimentów w określonej kwocie przez Sąd, spotkać się można z podjęciem odpowiednich działań prawnych.

A niealimentacja to drogi Czytelniku przestępstwo stypizowane w Kodeksie karnym, które jest zagrożone grzywną, karą ograniczenia albo pobawienia wolności do roku (w typie podstawowym). Za brak łożenia na utrzymanie własnych dzieci można pójść nawet do więzienia.

Art. 209:

§ 1 Kto uchyla się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed Sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo

---

jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 naraża osobę uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 1a następuje na wniosek pokrzywdzonego, organu pomocy społecznej lub organu podejmującego działania wobec dłużnika alimentacyjnego.

§ 3 - 5 (...)

Nie mogę też pominąć sytuacji matek, które z powodów wyłącznie dla siebie wiadomych (i nie jest to konieczność opieki nad dzieckiem np. niepełnosprawnym, bo to zupełnie inna sytuacja) nie podejmują się czynności zawodowych, tylko liczą na wysokie alimenty. Tutaj również prostuję stanowisko – alimenty to nie pieniądze dla matki, to pieniądze, które są należne dziecku i muszą być pożytkowane na utrzymanie dziecka.

Powinny odpowiadać potrzebom dziecka i standardowi życia, jaki wiodły strony (rodzice), zanim się rozstały. Uważam, że nie można popierać braku łożenia na dziecko jako kary za rozpad małżeństwa czy związku.

Jak zapewne widzisz, sprawy alimentacyjne to nie jest obraz widziany w trybie black and white... Każda sytuacja jest inna, w każdej należy odnaleźć sedno i kierować się przede wszystkim tym, czego potrzebuje dziecko i jak o nie zadbać w należyty sposób.

Aleksandra Gaczek

adwokat

***

Jeśli masz pytania dotyczące Twoich praw do Alimentów napisz do mnie na adres:

sekretariat@ggk-kancelaria.pl

Zapraszam Cię również do odwiedzin mojego [BLOGA >>](#)

Pobierz także inny poradnik mojego autorstwa na temat alimentów na dziecko:

EBooka pobierzesz klikając w [TEN LINK>>](#)

Powodzenia!

Aleksandra Gaczek

adwokat

***